

Návrh evropské úpravy smlouvy o prodeji

Proposal for a European Modification of the Contract of Sale

JIŘÍ NOVOTNÝ¹

Abstrakt

Jedním ze základních znaků evropské ekonomické integrace je vytvoření vnitřního trhu, který dle zakladatelských smluv zahrnuje vnitřní trh prostor bez vnitřních hranic, v němž je zajištěn volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu. Podle Smlouvy o fungování EU přijímá Unie opatření určená k zajištění fungování vnitřního trhu v souladu s příslušnými ustanoveními svých zakladatelských smluv. Jedním z těchto opatření jsou opatření ke sblížení ustanovení právních a správních předpisů členských států za účelem dosažení správné rovnováhy mezi dosažením vysoké úrovně ochrany spotřebitele a podporou konkurenceschopnosti podniků. Příkladem takového opatření může být i návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o společné evropské právní úpravě prodeje, jehož prostřednictvím Unie zamýšlela zlepšit podmínky pro vytvoření a fungování vnitřního trhu poskytnutím jednotného souboru pravidel smluvního práva. Tato pravidla navrhovala Unie používat na přeshraniční transakce týkající se prodeje zboží, dodání digitálního obsahu a poskytování souvisejících služeb. Návrh nařízení o společné evropské právní úpravě prodeje byl však Komisí v roce 2020 stažen z projednání v Evropském parlamentu. Některými konkrétními pravidly společné evropské právní úpravy prodeje, stejně tak jako důvody, proč byl následně návrh nařízení Komise v roce stažen z projednávání, se zabývá následující článek.

Klíčové slova

DCFR, EU, evropské právní úprava prodeje, harmonizace občanského práva, smlouva

Abstract

One of the basic features of European economic integration is the creation of an internal market, which, according to the founding treaties, includes an internal market of an area without internal borders, in which the free movement of goods, people, services and capital is ensured. According to the Treaty on the Functioning of the EU, the Union adopts measures designed to ensure the functioning of the internal market in accordance with the relevant provisions of its founding treaties. One of these measures is measures to approximate the provisions of the legal and administrative regulations of the Member States in order to achieve the right balance between achieving a high level of consumer protection and promoting the competitiveness of businesses. An example of such a measure can be the proposal for a regulation of the European Parliament and the Council on common European sales legislation, through which the Union intended to improve the conditions for the creation and functioning of the internal market by providing a uniform

---

1 JUDr. et PhDr. Jiří Novotný, Ph.D., Katedra teorie práva, Fakulta právnická ZČU v Plzni; a VŠFS, a. s.

set of contractual rules. These rules were proposed by the Union to apply to cross-border transactions related to the sale of goods, the supply of digital content and the provision of related services. However, in 2020, the Commission withdrew the proposal for a regulation on common European sales legislation from consideration in the European Parliament. The following article deals with some specific rules of the common European legislation on sales, as well as the reasons why the proposal for a regulation was subsequently withdrawn from consideration by the Commission in 2016.

Key words

DCFR, EU, European sales legislation, harmonization of civil law, contract

DOI

<http://dx.doi.org/10.37355/fvpk-2024/2-07>

Úvod

Cílem iniciativ v oblasti smluvních pravidel na posílení jednotného trhu byla snaha Unie odstranit zbývající překážky přeshraničního obchodu, obchodníkům napomoci při realizaci jejich transakcí a spotřebitelům zjednodušit přeshraniční nakupování. Základní svobody, které na tomto trhu platí, umožňují podnikatelům a občanům volný pohyb a svobodnou interakci v Unii bez hranic. Podle Unie již postupné snižování překážek mezi členskými státy EU přineslo občanům celou řadu výhod, a to včetně výhod hospodářských výhod, jako jsou např. nižší ceny letenek, nižší poplatky za roaming mobilních telefonů a přístup k větší škále zboží a služeb. Obchodníci mají možnost rozšířit svou činnost i za hranice, a to dovozem nebo vývozem zboží, poskytováním služeb nebo tím, že se v zahraničí usadí. Využívají tak úspor z rozsahu a větších obchodních příležitostí, které jednotný trh nabízí. Překážky mezi jednotlivými členskými státy EU však i nadále přetrvávají. Tyto překážky způsobují, že občané a podnikatelé nemohou vždy plně využívat výhod jednotného trhu, konkrétněji přeshraničního obchodu. Řada těchto překážek je způsobena rozdíly mezi jednotlivými právními systémy členských států. Dle Komise rozdíly, které se vyskytují ve smluvním právu jednotlivých členských států, omezují obchodníky a spotřebitele, kteří se hodlají zapojit do přeshraničního obchodu v rámci vnitřního trhu. Překážky, které z těchto rozdílů vyplývají, odrazují obchodníky, zejména malé a střední podniky (MSP), od zapojení se do přeshraničního obchodu nebo od expanze na trhy nových členských států. Spotřebitelům se tak brání v přístupu k výrobkům, které nabízejí obchodníci z jiných členských států. Podle Unie právě v přeshraničních transakcích mezi podnikatelem a spotřebitelem mají náklady na transakci, které souvisejí se smluvním právem, a právní překážky vyplývající z rozdílů mezi jednotlivými kogentními ustanoveními vnitrostátního práva na ochranu spotřebitele, značný dopad.

V případě obchodníků se dle Komise jedná především o překážky spojené s rozdílnou kogentní právní úpravou ochrany spotřebitele napříč členskými státy. Podle článku 6 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. 6. 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy smlouva uzavřená fyzickou osobou za účelem, který se netýká její profesionální nebo podnikatelské činnosti („spotřebitel“), s jinou osobou, která jedná v rámci výkonu své profesionální nebo podnikatelské činnosti („obchodník“), se řídí právem země, v níž má spotřebitel obvyklé bydliště, pokud

obchodník provozuje svou profesionální nebo podnikatelskou činnost v zemi, kde má spotřebitel své obvyklé bydliště, nebo se jakýmkoli způsobem taková činnost na tuto zemi nebo na několik zemí včetně této země zaměřuje a smlouva spadá do rozsahu této činnosti.² Podle zmíněného nařízení si mohou strany zvolit právo rozhodné pro smlouvu, avšak v důsledku této volby nesmí být spotřebitel zbaven ochrany, kterou mu poskytují ustanovení právního řádu, od nichž se nelze smluvně odchýlit, a jež by se v případě neexistence volby práva jinak použila. Jinými slovy, i při volbě rozhodného práva se smluvní strany nesmí odchýlit od kogentních právních norem, které poskytují spotřebiteli vyšší úroveň ochrany. Z tohoto důvodu pak vzniká obchodníkům povinnost předem zjistit, zda právní normy členského státu, v němž má spotřebitel obvyklé bydliště, poskytuje vyšší úroveň ochrany, a současně zajistit, aby uzavřená smlouva byla s kogentními normami v souladu. Stávající harmonizace práva na ochranu spotřebitele na úrovni Unie již nastavila sblížení rozdílných právních úprav členských států v některých oblastech ochrany spotřebitele, avšak ale rozdíly mezi právními úpravami jednotlivých členských států jsou i nadále dle Unie podstatné. Dle unie jsou další překážkou i náklady související se smluvním právem, které vyplývají z potřeby přizpůsobit internetové stránky právním požadavkům jednotlivých členských států, do nichž obchodníci směřují svou činnost, a to v případě transakce elektronického obchodu.

I v případě spotřebitelů tvoří dle Komise stěžejní překážku přeshraničních transakcí existence různých systémů smluvního práva. Podle Komise až necelá polovina spotřebitelů uvádí, že je nejistota ohledně jejich práv odrazuje od nakupování z jiných zemí EU.³ Tato nejistota často souvisí s obavami, co spotřebitelé mohou podniknout v případě, že se vyskytne problém, a s nejistotou ohledně povahy jejich práv, pokud nakupují z jiné země. Překážkou je i neochota obchodníků prodat nebo dodat zboží spotřebitelům, kteří nemají obavy a výrobky aktivně na internetu vyhledávají v rámci celé EU, která se projeví neochotou dodat zboží do země, v níž má spotřebitel obvyklé bydliště.⁴ K tomuto Komise uváděla, že v případě přeshraničních smluv, jež jsou uzavírány výlučně obchodníky, nevztahují se na tyto právní vztahy stejná omezení týkající se rozhodného práva. Náklady vyplývající z používání rozdílných vnitrostátních právních řádů členských států zatěžují zejména malé a střední podniky (dále jen „MSP“). V rámci jejich právních vztahů uzavíraných s velkými podniky obvykle musí MSP souhlasit, že v rámci smluvního vztahu bude použito výhradně právo většího obchodního partnera, a náklady na zjištění obsahu zahraničního práva, které je pro smlouvu rozhodné, a na jeho dodržování ponесou MSP. Právě ve smlouvách uzavíraných mezi MSP představuje potřeba sjednat rozhodné právo hlavní překážkou přeshraničního obchodu. V případě obou typů smluv (tj. smluv uzavíraných mezi podnikateli a smluv uzavíraných mezi podnikatelem a spotřebitelem) mohou být tyto dodatečné náklady na transakci, které musejí nést MSP, dokonce zcela nepřiměřené vzhledem k hodnotě konkrétní obchodní transakce.

---

2 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I) (ES) č. 593/2008, ze dne 17. června 2008. (Úř. věst. L 177, 4. 7. 2008, p. 6).

3 Flash Eurobarometer "Consumer attitudes towards cross-border trade and consumer protection". No 299 and 299a. Fieldwork conducted from September 28 to October 2, 2010, s. 10.

4 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Společná evropská právní úprava prodeje určená k usnadnění přeshraničních transakcí na jednotném trhu. V Bruselu dne 11. 10. 2011. KOM/2011/0636 v konečném znění, s. 4.

Tyto dodatečné náklady na transakci rostou úměrně s počtem členských států, do nichž konkrétní obchodník své zboží vyváží. Z tohoto důvodu lze dle Komise uzavřít, že čím více zemí, do nichž tito obchodníci vyvážejí, tím větší důraz kladou na rozdíly ve smluvním právu jakožto překážce obchodu. MSP jsou v tomto ohledu podstatně znevýhodněny, protože čím menší je obrat společnosti, tím větší je podíl nákladů na konkrétní obchodní transakci.⁵

Evropský hospodářský a sociální výbor (dále jen „Výbor“) již v roce 2011 ve svém stanovisku k zelené knize Komise o možnostech politiky pro pokrok směrem k evropskému smluvnímu právu pro spotřebitele a podniky uváděl, že cílů je třeba dosáhnout postupně a jako pilotní projekt doporučuje začít u obchodních smluv v oblasti nadnárodních prodejů zboží (B2B), jež jsou vhodné pro prověření soudržnosti mezi režimy, a pro prověření jejich konkrétního uplatňování. Současně Výbor uváděl, že „pomůcka“ navržená ve společném referenčním rámci by mohla přispět k zajištění celkové jednotnosti evropského smluvního práva, k omezení obchodních překážek a k podpoře hospodářské soutěže na vnitřním trhu, avšak s tím, že začlenění „nového pokročilého dobrovolného režimu“ do evropského a vnitrostátního práva prostřednictvím nařízení EU by mělo zaručit, že smluvní strany, jež ho využívají k nadnárodním obchodním transakcím, ho budou chápat, jednoznačně uplatňovat a bude pro ně představovat právní jistotu. K tomuto Výbor dále uváděl, že u smluv uzavíraných mezi podniky a spotřebiteli a mezi malými a středními podniky je kromě právní jistoty a jistoty ochrany spotřebitelů třeba zajistit i nejvyšší úroveň účinné ochrany.⁶

Výbor ve svém stanovisku doporučoval zavedení smíšené možnosti, která bere v úvahu snížení nákladů a právní jistotu řešení v podobě „sady nástrojů“, jako je společný referenční rámec, který je smluvním stranám poskytován při vytváření nadnárodních smluv, doplněný o dobrovolný regulační režim, jenž stanoví výhodnější východiska pro smluvní strany prostřednictvím „nového pokročilého nepovinného režimu“, jenž se v oblasti nadnárodních smluvních vztahů použije alternativně k vnitrostátním smluvním právním předpisům za předpokladu, že jak zmíněná „sada“, tak nařízení budou k dispozici ve všech jazycích Unie a zajistí právní jistotu na základě pokročilejších způsobů ochrany občanů a podniků. Navrhované nařízení by nemělo členským státům bránit v tom, aby zachovaly nebo zavedly přísnější opatření na ochranu spotřebitelů. Podle Výboru by se uplatňování dvou zmíněných nástrojů – společné „pomůcky“ a nového „pokročilého dobrovolného regulačního režimu“ mělo vztahovat na obchodní smlouvy v oblasti nadnárodních prodejů zboží (B2B), avšak z oblasti použití nových nástrojů by měl být vyloučen zákon o pracovních smlouvách a zákon o smlouvách sociálního zabezpečení.⁷

---

5 *Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Společná evropská právní úprava prodeje určená k usnadnění přeshraničních transakcí na jednotném trhu. V Bruselu dne 11. 10. 2011. KOM/2011/0636 v konečném znění, s. 4.*

6 *Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k zelené knize Komise o možnostech politiky pro pokrok směrem k evropskému smluvnímu právu pro spotřebitele a podniky (KOM (2010) 348 v konečném znění). Úř. věst. C 84, 17. 3. 2011, s. 1-6.*

7 *Tamtéž, čl. 1.*

Společná evropská právní úprava prodeje

Návrh společné evropské úpravy prodeje měl harmonizovat vnitrostátní smluvní právo členských států, aniž by bylo nutné následně provádět změny platné právní úpravy v členských státech.⁸ Společná evropská úprava prodeje měla v rámci vnitrostátního práva jednotlivých členských států vytvořit další, tedy druhý systém smluvního práva pro účely smluv, na něž se vztahuje oblast působnosti unijního systému, který je totožný v rámci celé Evropské unie, a který měl existovat vedle stávajících pravidel vnitrostátního smluvního práva. Společná evropská právní úprava prodeje byla navržena jako dobrovolná a její přijetí mělo být vázáno na dohodu smluvních stran uzavírajících přeshraniční smlouvu. Návrh byl vydán v souladu s článkem 114 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU), a to formou nařízení, které mělo obsahovat jediný a jednotný soubor plně harmonizovaných pravidel smluvního práva včetně pravidel na ochranu spotřebitele ve formě společné evropské právní úpravy prodeje, jíž je zapotřebí považovat za druhý systém smluvního práva existující v rámci vnitrostátního práva jednotlivých členských států, a která je na základě platné dohody smluvních stran k dispozici pro přeshraniční transakce. Návrh nařízení takovou dohodu smluvních stran však nezamýšlel jako volbu rozhodného práva ve smyslu pravidel mezinárodního práva soukromého a výslovně stanovil, že dohoda smluvních stran není volbou rozhodného práva ve smyslu pravidel mezinárodního práva soukromého a nesmí být s takovou volbou zaměňována. Dohoda smluvních stran na společné evropské úpravy prodeje měla být dohodou v rámci vnitrostátního práva, které je podle pravidel mezinárodního práva soukromého rozhodné.

Zmíněné řešení, kdy smluvní strany v rámci přeshraničního prodeje měly mít možnost (fakultativní) volby společné evropské úpravy prodeje, byla dle Komise řešením, které mělo odstranit překážky uplatňování základních svobod, které vyplývají z rozdílů mezi vnitrostátními právními řády, zejména pokud jde o dodatečné náklady na transakci a právní složitost, s níž se obchodníci setkávají při uzavírání přeshraničních transakcí. Toto řešení mělo současně odstranit nedostatek důvěry v práva spotřebitele, jež právě spotřebitelé pociťují při nákupech z jiné země EU. Návrh nařízení o společné evropské právní úpravě prodeje měl v souladu s čl. 114 odst. 3 SFEU zajistit vysokou úroveň ochrany spotřebitele zavedením vlastního souboru kogentních právních norem, přičemž stávající úroveň ochrany, kterou spotřebitelé využívají v rámci současného práva EU v oblasti ochrany spotřebitelů úroveň ochrany, měl návrh zachovat a zdokonalit. Samostatný a jednotný soubor pravidel měl dle Komise smluvním stranám nabídnout řešení nejčastějších problémů, které se mohou ve vztahu k smluvnímu právu vyskytnout v přeshraničních případech. V případě obchodníků měl návrh především vyloučit povinnost vyhledávat kogentní právní úpravy ochrany spotřebitele z jednotlivých vnitrostátních právních úprav. Spotřebitelům mělo být dle návrhu nařízení, a to pro snadnější pochopení fungování systému, předloženo standardní informační oznámení, z něhož měli získat informace o právech, které jim ze společné evropské právní úpravy prodeje vyplývají. Návrh byl rozdělen na tři hlavní části: nařízení, příloha I nařízení obsahující pravidla smluvního práva (společnou evropskou právní úpravu prodeje) a příloha II obsahující standardní informační oznámení. Návrh nařízení současně počítal s následným přezkumem používání společné evropské právní

8 *Návrh NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY o společné evropské právní úpravě prodeje. KOM/2011/0635 v konečném znění - 2011/0284 (COD).*

úpravy prodeje nebo jakéhokoli jiného ustanovení nařízení, a to po pěti letech, jež měla být podkladem pro případné rozšíření obsahu působnosti pravidel společného evropského prodeje, na smlouvy mezi podnikateli.

Obsah společné evropské právní úpravy prodeje

Účelem návrhu nařízení bylo zlepšit podmínky pro vytvoření a fungování vnitřního trhu poskytnutím jednotného souboru pravidel smluvního práva. Návrh evropského systému pravidel prodeje byl koncipován jako návrh fakultativního a sekundárního systému smluvního práva s výhodou, který umožní smluvním stranám používat jednotný soubor pravidel smluvního práva v rámci celé EU, aniž by nahrazoval vnitrostátní systém smluvního práva. Tato pravidla mělo být možné používat na přeshraniční transakce týkající se prodeje zboží, dodání digitálního obsahu a poskytování souvisejících služeb, jestliže se tak smluvní strany předem dohodnou. Nařízení mělo umožnit obchodníkům, aby se spoléhali na společný soubor pravidel a používali stejné smluvní podmínky při svých přeshraničních transakcích, čímž se sníží zbytečné náklady a zároveň poskytne vysoký stupeň právní jistoty. Pokud jde o smlouvy mezi obchodníky a spotřebiteli, návrh nařízení obsahoval ucelený soubor pravidel na ochranu spotřebitele s cílem jak zajistit vysokou míru této ochrany, tak posílit důvěru spotřebitele ve vnitřní trh a podnítit spotřebitele k přeshraničním nákupům. Návrh nařízení považoval za obchodníka jakoukoli fyzickou nebo právnickou osobu, která činí právní úkony v souvislosti se svou živností, podnikáním, řemeslem nebo povoláním. Spotřebitelem pak dle návrhu nařízení byla fyzická osoba, která jedná za účelem, jež nelze považovat za její živnost, podnikání, řemeslo nebo povolání.⁹

Dle návrhu nařízení zamýšlela Komise společnou evropskou právní úpravu prodeje uplatnit výhradně: a) na kupní smlouvy; b) smlouvy o dodání digitálního obsahu, který je buď dodáván na hmotném nosiči, či nikoli, a který uživatel může ukládat, zpracovávat, mít k němu přístup nebo znovu používat bez ohledu na to, zda byl digitální obsah dodáván oproti zaplacení kupní ceny, a dále pak: c) na smlouvy o poskytování související služby bez ohledu na to, zda byla za související službu sjednána samostatná cena.¹⁰ Podle návrhu nařízení mělo být možné společnou evropskou právní úpravu prodeje použít pouze v případě, že prodávajícím zboží nebo dodavatelem digitálního obsahu je obchodník (smluvní strana). V případě, že však budou všechny smluvní strany obchodníky, mělo být možné společnou evropskou právní úpravu prodeje podle návrhu Komise použít, pokud je alespoň jedna z těchto stran malým nebo středním podnikem. Pro účely nařízení se za obchodníka „MSP“ považoval obchodník, který: a) zaměstnává méně než 250 osob; a b) má roční obrat nepřesahující 50 milionů EUR nebo bilanční sumu roční rozvahy nepřesahující 43 milionů EUR nebo, v případě MSP, jenž má své obvyklé sídlo v členském státě, jehož měnou není euro, nebo ve třetí zemi, odpovídající částku v měně tohoto členského státu nebo této třetí země.¹¹

Pokud smluvní strany platně sjednaly použití společné evropské právní úpravy prodeje na smlouvu, měly se následně dle nařízení záležitosti upravené touto smlouvou řídit pouze

9 *Návrh nařízení, čl. 2.*

10 *Návrh nařízení, čl. 5.*

11 *Návrh nařízení, čl. 7.*

společnou evropskou právní úpravou prodeje. Jestliže byla smlouva skutečně uzavřena, společnou evropskou právní úpravou prodeje se měly dle návrhu nařízení řídit i otázky související s dodržováním povinností v oblasti poskytování informací před uzavřením smlouvy a prostředky nápravy v případě nesplnění těchto povinností.¹² Jak již bylo výše uvedeno, dohoda o použití společné evropské právní úpravy prodeje měla dle návrhu nařízení představovat volbu provedenou v rámci příslušného vnitrostátního práva, které je použitelné podle nařízení (ES) č. 593/2008, nebo ve vztahu k informačním povinnostem před uzavřením smlouvy podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. července 2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy nebo podle jakékoli jiné příslušné kolizní normy. Dohoda o používání společné evropské právní úpravy prodeje by proto neměla dle Komise představovat volbu rozhodného práva ve smyslu kolizních norem, a neměla by být s touto volbou zaměňována, a neměla by být těmito kolizními normami jakkoli dotčena.

Souhlas spotřebitele s použitím společné evropské právní úpravy prodeje by proto měl být přípustný pouze ve formě výslovného vyjádření, které je jasně odděleno od vyjádření souhlasu s uzavřením smlouvy. Dle návrhu by nemělo proto být možné nabízet používání společné evropské právní úpravy prodeje jako podmínku ve smlouvě, která má být uzavřena, a zejména nikoli jako součást standardních podmínek daného obchodníka. Obchodník by měl spotřebiteli poskytnout na trvalém nosiči potvrzení týkající se této dohody o používání společné evropské právní úpravy prodeje. Aby se zamezilo selektivnímu používání některých prvků společné evropské právní úpravy prodeje, které by mohlo narušit rovnováhu mezi právy a povinnostmi smluvních stran, a které mohlo mít negativní vliv na míru ochrany spotřebitelů, volba by se měla vztahovat na společnou evropskou právní úpravu prodeje jako celek, nikoli na její jednotlivé části.¹³

Návrh nařízení o společné evropské úpravě prodeje obsahoval v příloze II shrnutí hlavních práv spotřebitele. Návrh nařízení předpokládal, že to bude především obvykle obchodník, kdo navrhne v rámci obchodní transakce použití společné evropské právní úpravy prodeje. Spotřebitelé si musí být v takovém případě plně vědomi skutečnosti, že souhlasí s používáním pravidel, která jsou odlišná od platné vnitrostátní právní úpravy. Jak bylo shora uvedeno, nezbytnou podmínkou užití společné evropské úpravy prodeje měl být, odděleně od vlastní smlouvy, souhlas spotřebitele s použitím společné evropské právní úpravy prodeje. Obchodník měl dále spotřebiteli poskytnout na trvalém nosiči potvrzení týkající se této dohody o používání společné evropské právní úpravy prodeje. Návrh nařízení při použití, resp. volbě společné evropské úpravy prodeje byl postaven na vědomé volbě používání společné evropské právní úpravy prodeje ze strany spotřebitele, jehož souhlas měl vycházet z informovaného rozhodnutí. Obchodník by proto neměl spotřebitele pouze upozornit na zamýšlené používání společné evropské právní úpravy prodeje, ale měl by mu rovněž poskytnout informace o jeho povaze a nejnvýraznějších rysech. Pro zajištění splnění povinnosti obchodníka sdělit spotřebiteli informace o povaze a nejnvýraznějších rysech společné evropské právní úpravy, předpokládal návrh nařízení.¹⁴

---

12 *Návrh nařízení, čl. 11.*

13 *Návrh nařízení, Příloha I Společná evropská právní úprava prodeje, čl. 8 a čl. 18.*

14 *Návrh nařízení, Příloha II Standardní informační oznámení.*

Výhrady Evropského parlamentu k návrhu Komise

Podle Evropského parlamentu mělo nařízení zavádět společnou evropskou právní úpravu prodeje v oblasti smluv uzavřených na dálku, zejména prostřednictvím internetu, čímž právo členských států mělo být dle Evropského parlamentu sblížováno (nikoli harmonizováno), aniž by bylo nutné změnit primární systém vnitrostátního smluvního práva (nikoli platné vnitrostátní smluvní právo jak uváděl návrh Komise). Podle Evropského parlamentu by mělo nařízení vytvářet sekundární systém smluvního práva pro smlouvy v rámci jeho oblasti působnosti, nikoli sekundární systém ve vnitrostátním právu jednotlivých členských států jak původně zamýšlel návrh Komise. Nově vzniklý systém by měl dle Evropského parlamentu být přímo použitelný sekundární systém, jenž by byl nedílnou součástí právního řádu platného na území členských států, a neměl by být pouze sekundárním systémem stejným v rámci celé Unie, jak navrhoval návrh Komise. Výslovně se měla dle Evropského parlamentu (pokud to umožňuje oblast působnosti společné evropské právní úpravy prodeje a pokud se smluvní strany platně dohodly na jejím použití) navrhovaná úprava uplatnit namísto primárního vnitrostátního systému smluvního práva v rámci tohoto právního řádu.¹⁵

Podle Evropského parlamentu společná evropská právní úprava prodeje by měla představovat další možnost pro prodej na dálku, a zejména pro internetový obchod, čímž by zlepšovala volby, které mají strany k dispozici. Společná evropská právní úprava prodeje by měla být otevřená k použití kdykoli se strany shodně domnívají, že je to prospěšné k tomu, aby došlo ke zjednodušení přeshraničního obchodu a zamezení vzniku nákladů na transakci a na využití příležitosti. Společná evropská právní úprava prodeje by se podle Evropského parlamentu měla stát základem pro smluvní vztahy pouze tehdy, když se smluvní strany dohodnou na jejím použití. Dohoda o použití společné evropské právní úpravy prodeje měla dle Evropského parlamentu představovat volbu provedenou v rámci příslušného vnitrostátního právního řádu, který je určen jako rozhodné právo podle nařízení (ES) č. 593/2008, nebo ve vztahu k informačním povinnostem před uzavřením smlouvy podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007, nebo podle jakékoli jiné příslušné kolizní normy. Oproti návrhu Komise, který počítal s tím, že dohoda smluvních stran o použití společné evropské právní úpravy prodeje bude představovat volbu provedenou v rámci příslušného vnitrostátního práva, které je použitelné podle nařízení (ES) č. 593/2008, Evropský parlament požadoval, aby dohoda o použití společné evropské právní úpravy prodeje představovala volbu provedenou v rámci příslušného vnitrostátního právního řádu, který je určen jako rozhodné právo podle nařízení (ES) č. 593/2008.¹⁶

15 P7_TA(2014)0159 Společná evropská právní úprava prodeje ***I Legislativní usnesení Evropského parlamentu ze dne 26. února 2014 o návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o společné evropské právní úpravě prodeje (COM(2011)0635 – C7-0329/2011 – 2011/0284(COD)) P7_TC1-COD(2011)0284 Postoj Evropského parlamentu přijatý v prvním čtení dne 26. února 2014 k přijetí nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2014 o společné evropské právní úpravě prodeje. Úř. věst. C 285, 29. 8. 2017, s. 638-724.

16 Legislativní usnesení Evropského parlamentu ze dne 26. února 2014 o návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o společné evropské právní úpravě prodeje (COM(2011)0635 – C7-0329/2011 – 2011/0284(COD)), čl. 10.

Společná evropská právní úprava prodeje by měla dle Evropského parlamentu obsahovat ucelený soubor jednotných kogentních pravidel na ochranu spotřebitele, nikoli pouze plně harmonizovaných pravidel. Obdobně nemělo přijetí návrhu Komise dle Evropského parlamentu předem vylučovat revizi směrnice o právech spotřebitelů, aby bylo možné v plném rozsahu a na vysoké úrovni harmonizovat ochranu spotřebitelů v členských státech, tak jak původní návrh Komise předpokládal. Již v prvním článku navrhovaného nařízení navrhoval Evropský parlament, aby účel nařízení, zlepšit podmínky pro vytvoření a fungování vnitřního trhu poskytnutím jednotného souboru pravidel smluvního práva stanoveného, bylo výslovně vztaženo do právních řádů členských států. Oproti návrhu nařízení předloženého Komisí navrhoval Evropský parlament doplnit předmět nařízení tak, aby bylo nařízení vztaženo nejen na obchodníky, ale také na malé a střední podniky. Svě výhrady měl Evropský parlament i vůči definici spotřebitele, jež by měla zahrnovat fyzické osoby, které jednájí mimo rámec své obchodní činnosti, podnikání, řemesla nebo povolání. V případě uzavřené smlouvy mající dvojí účel, tedy v případě, kdy je smlouva uzavřena za účelem částečně spadajícím do rámce a částečně mimo rámec obchodní činnosti dané osoby a účel této činnosti je natolik okrajový, že nepřevažuje v celkovém kontextu dotčené transakce, měla být dle Evropského parlamentu tato osoba rovněž považována za spotřebitele. K tomuto Evropský parlament v rámci projednávání uvedl, že právě při stanovení, zda fyzická osoba jedná zcela nebo částečně za účelem své obchodní nebo výrobní činnosti či provozování svého řemesla nebo povolání, je nezbytné zohlednit, jak tato osoba vystupuje vůči druhé smluvní straně.¹⁷

Výhrady měl Evropský parlament i k důsledkům použití společné evropské právní úpravy prodeje. Dle Evropského parlamentu, pokud si smluvní strany platně sjednaly použití společné evropské právní úpravy prodeje na smlouvu, řídí se záležitosti upravené touto smlouvou pouze společnou evropskou právní úpravou prodeje, namísto systému smluvního práva, který by se na smlouvu použil v případě neexistence takové dohody v rámci právního řádu stanoveného jako rozhodné právo. Evropský parlament nesouhlasil s návrhem Komise, aby se společnou evropskou právní úpravou prodeje řídily i otázky související s dodržováním povinností v oblasti poskytování informací před uzavřením smlouvy a prostředky nápravy v případě nesplnění těchto povinností. Dále Evropský parlament navrhoval, aby se právní úprava nařízení použila také na otázky související s dodržováním povinností v oblasti poskytování informací před uzavřením smlouvy a s prostředky nápravy v případě nesplnění těchto povinností, jakož i na další otázky, které vyvstávají před uzavřením smlouvy (tedy pokud smluvní strany zahájí jednání nebo učiní přípravné kroky k uzavření smlouvy a odkáží na společnou evropskou právní úpravu prodeje). Podle Evropského parlamentu použitím společné evropské právní úpravy prodeje by nemělo být dotčeno právo rozhodné v souladu s příslušnými kolizními normami, pokud obchodník odkázal také na jiné právní systémy. Právě z tohoto důvodu dle Evropského parlamentu nemá ustanovení čl. 6 odst. 2 nařízení (ES) č. 593/2008, které předpokládá existenci různé úrovně ochrany spotřebitele v členských státech, žádný praktický význam na záležitosti, na něž se vztahuje společná evropská právní úprava

---

¹⁷ *Legislativní usnesení Evropského parlamentu ze dne 26. února 2014 o návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o společné evropské právní úpravě prodeje (COM(2011)0635 – C7-0329/2011 – 2011/0284(COD), čl. 12.*

prodeje, neboť by vedlo ke srovnávání mezi kogentními ustanoveními dvou totožných sekundárních systémů smluvního práva.¹⁸

Evropský parlament se neztotožnil s návrhem Komise, na jaké smlouvy má být evropská právní úprava prodeje uplatněna. Na rozdíl od návrh Komise navrhl, aby společnou evropskou právní úpravu prodeje bylo možné uplatnit na smlouvy uzavřené na dálku, včetně prostřednictvím internetu, mezi které výhradně zařadil: a) kupní smlouvy, smlouvy o dodání digitálního obsahu, který je buď dodáván na hmotném nosiči, nebo jiným způsobem, a který uživatel může ukládat, zpracovávat, mít k němu přístup nebo znovu používat bez ohledu na to, zda byl digitální obsah dodáván oproti zaplacení kupní ceny, nebo výměnou za protiplnění jiné, než je zaplacení kupní ceny, nebo který není dodáván výměnou za jakékoli jiné protiplnění; a dále pak c) smlouvy o poskytování související služby bez ohledu na to, zda byla za související službu sjednána samostatná cena. V porovnání s návrhem Komise tak Evropský parlament navrhl zavést společnou evropskou právní úpravu prodeje výhradně v oblasti smluv uzavřených na dálku, zejména pak smluv uzavřených prostřednictvím internetu.¹⁹ Evropský parlament dále navrhoval, aby společnou evropskou právní úpravu prodeje bylo možné použít pouze v případech, že prodávajícím zbožím nebo dodavatelem digitálního obsahu je obchodník, bez rozlišování jeho velikosti. V této souvislosti bylo Evropským parlamentem, navrženo vypuštění ujednání, podle kterého lze společnou evropskou právní úpravu prodeje použít, pokud je alespoň jedna z těchto stran malým nebo středním podnikem v případě, že jsou všechny smluvní strany obchodníky.²⁰

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru

Evropský hospodářský a sociální výbor ve stanovisku ze dne 21. 6. 2012²¹ návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o společné evropské právní úpravě prodeje přivítal. Výbor současně přivítal záměr Komise usnadnit rozšíření přeshraničního obchodu pro podniky (zvláště malé a střední podniky), povzbudit přeshraniční nákupy spotřebitelů, a posílit výhody vnitřního trhu. Současně Výbor přivítal zvolenou formu společné evropské právní úpravy prodeje (nařízení) a zvolenou alternativu (fakultativní „druhý režim“), k čemuž však Výbor poznamenal, že těchto cílů je třeba dosáhnout postupně a jako pilotní projekt začít u obchodních smluv v oblasti nadnárodních prodejů zboží (B2B), jež jsou vhodné pro prověření soudržnosti mezi režimy a jejich konkrétního uplatňování.²² Přes kladné

---

18 *Legislativní usnesení Evropského parlamentu ze dne 26. února 2014 o návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o společné evropské právní úpravě prodeje (COM(2011)0635 – C7-0329/2011 – 2011/0284(COD)), čl. 11.*

19 *Návrh nařízení, Příloha I Společná evropská právní úprava prodeje, čl. 5.*

20 *Návrh nařízení, Příloha I Společná evropská právní úprava prodeje, čl. 7.*

21 *Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o společné evropské právní úpravě prodeje COM(2011) 635 final – 2011/0284 (COD) a ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Společná evropská právní úprava prodeje určená k usnadnění přeshraničních transakcí na jednotném trhu COM(2011) 636 final. Úř. věst. C 181, 21. 6. 2012, s. 75-83.*

22 *Blíže: Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k zelené knize Komise o možnostech politiky pro pokrok směrem k evropskému smluvnímu právu pro spotřebitele a podniky (KOM(2010) 348*

přijetí návrhu Výbor uvedl, že co se týče obsahu, návrh nařízení vyžaduje řadu důležitých vylepšení, jejichž cílem musí být zejména: a) usnadnit provádění transakcí v rámci EU, významně přispět k podpoře hospodářské činnosti na jednotném trhu a dále využít jeho potenciál; b) poskytnout skutečnou evropskou přidanou hodnotu z hlediska nákladů a výhod pro hospodářské subjekty a spotřebitele; c) nabídnout podstatné výhody v oblasti zlepšování právní úpravy a zjednodušeného, srozumitelného a uživatelsky přívětivého právního prostředí; d) snížit náklady spojené s přeshraničními transakcemi; e) zabezpečit právní jistotu a zvýšený soulad mezi horizontálními a vertikálními pravidly se zvláštním důrazem na transparentnost, srozumitelnost a jednoduhost, což bude ku prospěchu nejen právních odborníků, ale zvláště také ku prospěchu malých podniků a spotřebitelů; a dále pak musí nařízení: f) zaručit, aby malé a střední podniky a spotřebitelé měli z nových předpisů praktický užitek.²³

Výbor ve svém stanovisku dále uvedl, že je potřeba více zohlednit charakteristické rysy malých a středních podniků. Výbor měl za to, že by měl být návrh nařízení vylepšen tak, aby více zohlednil specifické charakteristické rysy malých a středních podniků, neb 99,8 % podniků je malé nebo střední velikosti, z nichž 92 % jsou mikropodniky průměrně s 2 zaměstnanci; mikropodniky vyváží do omezeného počtu zemí poté, co provedou podrobnou analýzu trhu; standardní obchodní model mikropodniků se nezaměřuje na uzavření přeshraničních smluv se stranami ve 27 členských státech; přeshraničním transakcím malých a středních podniků brání výrazné překážky. Výbor však namítal, že návrh nařízení není pro malé a střední podniky dostatečně uživatelsky vstřícný. Komplikovaný a abstraktní nástroj v oblasti smluvního práva, který v některých částech odkazuje na různé vnitrostátní právní předpisy 27 členských států, nemůže být malými a středními podniky prováděn bez podpůrných služeb a právního poradenství. Dle Výboru je proměna nástrojů zcela nutná, aby nové nástroje mohly přesvědčit malé a střední podniky k volbě společné evropské právní úpravy prodeje. Organizace malých a středních podniků zastávají názor, že je třeba ještě větší rovnováhy mezi právy a povinnostmi stran ve smlouvách typu B2C.²⁴ Výbor dále doporučil potřebu vytvořit evropské vzorové smlouvy, které musí být dostupné současně se zveřejněním společné evropské právní úpravy prodeje a nabytím účinnosti této úpravy. Tyto musí obsahovat normalizované podmínky vycházející z *acquis*, jež budou zaručovat velmi vysokou míru ochrany spotřebitelů ve smlouvách typu B2C a smluvní svobodu ve smlouvách typu B2B a plně uplatňovat iniciativu *Small Business Act*; musí být dostupné ve všech úředních jazycích EU; a musí být sledovány a přezkoumávány ve stanovených intervalech s cílem zlepšit obsah využitím osvědčených postupů, právní nauky a judikatury.²⁵

Závěrem ve svém stanovisku Výbor zdůraznil potřebu zajistit větší právní jistotu, neb dle názoru návrh nařízení představuje obtíže, pokud jde o stanovení vhodného právního základu, výklad a provádění. Na mnoha místech návrhu jsou uvedeny odkazy na vnitrostátní právo

---

v konečném znění). Úř. věst. C 84, 17. 3. 2011, s. 1-6.

23 *Bliže: Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k zelené knize Komise o možnostech politiky pro pokrok směrem k evropskému smluvnímu právu pro spotřebitele a podniky (KOM(2010) 348 v konečném znění). Úř. věst. C 84, 17. 3. 2011, s. 1-6.*

24 *Tamtéž, čl. 5.1.*

25 *Tamtéž, čl. 5.3.*

(například pokud jde o právní subjektivitu, neplatnost smlouvy v důsledku nedostatečné způsobilosti, protiprávnosti nebo rozporu s dobrými mravy, stanovení smluvního jazyka, záležitosti zákazu diskriminace, zastoupení, existenci více dlužníků nebo více věřitelů, výměnu smluvních stran včetně právního nástupnictví, započtení a spojení, vlastnická práva včetně převodu vlastnictví, práv duševního vlastnictví a mimosmluvní odpovědnosti). Dle Výboru zmíněné bude vyžadovat, aby obchodníci studovali právní rámec a platili za právní poradenství, stejně jako to bude znamenat právní nejistotu. K tomuto Výbor uvedl, že doposud neexistuje žádný mechanismus, který by zajistil, aby bylo nařízení jednotně uplatňováno napříč celou EU. Soubor soudních rozhodnutí nepředstavuje pro vnitrostátní soudy, jež jsou zodpovědné za výklad a provádění nařízení, platný právní precedens.²⁶

Závěr

Ačkoli návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o společné evropské právní úpravě prodeje, jehož prostřednictvím Unie zamýšlela zlepšit podmínky pro vytvoření a fungování vnitřního trhu poskytnutím jednotného souboru pravidel smluvního práva, byl před nedávnem z projednávání v Evropském parlamentu Komisí stažen, lze z jeho obsahu, a především pak z jednotlivých připomínek, vysledovat jeden z možných budoucích směrů harmonizace smluvního práva. Již v tuto chvíli je zcela zřejmým opuštění ochrany výhradně spotřebitele, jako slabší smluvní strany, které je nahrazeno ochranou malých a středních podniků. Oproti návrhu nařízení předloženého Komisí navrhoval Evropský parlament doplnit předmět nařízení tak, aby bylo vztaženo nejen na obchodníky, ale také na malé a střední podniky, a to především z toho důvodu, že ve smlouvách uzavíraných mezi MSP představuje potřeba sjednat rozhodné právo hlavní překážku přeshraničního obchodu. V případě obou typů smluv (tj. smluv uzavíraných mezi podnikateli a smluv uzavíraných mezi podnikatelem a spotřebitelem) mohou být tyto dodatečné náklady na transakci, které musejí nést MSP, zcela nepřiměřené vzhledem k hodnotě dané transakce.

Jedním z budoucích nástrojů harmonizace smluvního práva pak může být zavedení „harmonizovaných unijních“ obchodních smluv v oblasti nadnárodních prodejí zboží (B2B), jež jsou vhodné pro prověření soudržnosti mezi režimy a pro prověření jejich konkrétního uplatňování. Právě harmonizované unijní obchodní smlouvy, jež by obsahovaly normalizované podmínky vycházející z *acquis*, jež budou zaručovat velmi vysokou míru ochrany spotřebitelů ve smlouvách typu B2C a smluvní svobodu ve smlouvách typu B2B a plně uplatňovat iniciativu *Small Business Act*, byly opakovaně zmiňovány v rámci doporučení, kterých se Komise v souvislosti s předloženým návrhem nařízení na zavedení evropské právní úpravy prodeje dostalo. Zavedení „harmonizovaných unijních“ obchodních smluv by tak mohlo být jedním z možných budoucích směrů harmonizace smluvního práva, ve kterých by mohlo být přistoupeno k odstranění překážek přeshraničních transakcí. Jaký však bude skutečný vývoj harmonizace smluvního práva lze však jen těžko předvídat, když za více jak patnáct let od vytvoření Společného referenčního rámce, jež měl zajistit harmonizované smluvní právo pro celý společný trh, spočinula harmonizace smluvního práva jen na některém typu přeshraničních obchodů, a jen pro některé subjekty.

---

26 *Bliže: Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k zelené knize Komise o možnostech politiky pro pokrok směrem k evropskému smluvnímu právu pro spotřebitele a podniky (KOM(2010) 348 v konečném znění). Úř. věst. C 84, 17. 3. 2011, s. 1-6.*

Literatura

BAR, Christian von, Eric M. CLIVE, Hans SCHULTE-NÖLKE a H. G. BEALE. *Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law: Draft Common Frame of Reference (DCFR)*. Complete text version. [prepared by the Study Group on a European Civil Code and the Research Group on Existing EC Private Law (Acquis Group)], Munich, Germany: Sellier, European Law Publishers, 2016.

BUSCH, Danny, Ewoud HONDIUS, Hugo VAN KOOTEN, Harriët SCHELHAAS. *Principles of European Contract Law and Dutch Law: A Commentary*. Kluwer Law International, 2002. 450 s. ISBN 9789041117496.

COLLINS, Hugh. *The Law of Contract*. Fourth edition, LexisNexis, 2003, p. 28-29. ISBN 13: 978-0521606431.

Flash Eurobarometer "Consumer attitudes towards cross-border trade and consumer protection" (No 299 and 299a) provides insights into EU consumers' attitudes and experiences with cross-border shopping and their perceptions about consumer rights within the EU's internal market. Fieldwork conducted from September 28 to October 2, 2010.

Konsolidovaná znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie Smlouva o Evropské unii (Konsolidované znění) Smlouva o fungování Evropské unie (Konsolidované znění) Protokoly Přílohy Smlouvy o fungování Evropské unie Prohlášení připojená k závěrečnému aktu mezivládní konference, která přijala Lisabonskou smlouvu podepsanou dne 13. prosince 2007 Srovnávací tabulky. Úř. věst. C 202, 7. 6. 2016, s. 1-388.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I) ES) č. 593/2008, ze dne 17. června 2008. (Úř. věst. L 177, 4. 7. 2008, p. 6.)

Návrh NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY o společné evropské právní úpravě prodeje. KOM/2011/0635 v konečném znění - 2011/0284 (COD).

NOVOTNÝ, Jiří. *Proměna principu smluvní svobody ČR pod vlivem evropské integrace*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2023. ISBN 978-80-7676-709-6.

P7_TA(2014)0159 Společná evropská právní úprava prodeje ***I Legislativní usnesení Evropského parlamentu ze dne 26. února 2014 o návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o společné evropské právní úpravě prodeje (COM(2011)0635 – C7-0329/2011 – 2011/0284(COD)) P7_TC1-COD(2011)0284 Postoj Evropského parlamentu přijatý v prvním čtení dne 26. února 2014 k přijetí nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) o společné evropské právní úpravě prodeje. Úř. věst. C 285, 29. 8. 2017, s. 638-724.

Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Společná evropská právní úprava prodeje určená k usnadnění přeshraničních transakcí na jednotném trhu. V Bruselu dne 11. 10. 2011. KOM/2011/0636 v konečném znění.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k zelené knize Komise o možnostech politiky pro pokrok směrem k evropskému smluvnímu právu pro spotřebitele a podniky (KOM (2010) 348 v konečném znění). Úř. věst. C 84, 17. 3. 2011, s. 1-6.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o společné evropské právní úpravě prodeje COM (2011) 635 final –

2011/0284 (COD) a ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Společná evropská právní úprava prodeje určená k usnadnění přeshraničních transakcí na jednotném trhu COM (2011) 636 final. Úř. věst. C 181, 21. 6. 2012, s. 75-83.